

Motion till riksdagen 2010/11:Ub419

av **Karin Granbom Ellison (FP)**

Möjligheterna för finansiering vid vidareutbildning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att göra en översyn i syfte att öka möjligheterna för finansiering vid vidareutbildning.

Motivering

Globaliseringsrådet, som tillsattes för att analysera och komma med förslag om hur Sverige kan hävda sig väl i en tid av fortsatt globalisering, framhåller att möjligheterna för personer som sedan ett antal år befinner sig i arbetslivet att skaffa sig en ny eller en kompletterande utbildning är en av de svaga punkterna i det svenska utbildningssystemet. Rådet konstaterar att det visserligen finns många utbildningsmöjligheter för vuxna där flera är gratis, men problemet är att finansiera uppehållet.

Idag kan man få studiemedel från CSN i högst 240 veckor på heltid för högskoleutbildningar och andra eftergymnasiala utbildningar upp till en ålder av 54 år. Från 45 års ålder avtar antalet veckor som man kan få studiemedel. De senaste åren har det införts kraftiga restriktioner för dispenser för att få utökat antal veckor studiemedel.

Samtidigt ser vi en utveckling mot allt längre utbildningar. Bland annat har det svenska studiesystemet förändrats till följd av Bolognaprocessen för att få större likhet i de europeiska utbildningarna. Detta innebär att efter en grundutbildning på tre år finns möjligheten att bygga på med tilläggsutbildning som ofta är fyra terminer lång. Totalt sett tar det då fem år att få en färdig examen. Att ta examen som exempelvis civilingenjör, psykolog, arkitekt eller apotekare tar normalt fem år. Studier till läkare och gymnasielärare är ofta planerade till fem och ett halvt år. Detta betyder att för många finns inte möjlighet

Fel! Okänt namn på

att bedriva studier utanför ovanstående program eller utöver kandidat- och masterutbildning.

Idag är kunskap och utbildning färskvara. Arbetskraften förväntas oftare vara redo för omställning, eventuellt byta jobb och t.o.m. bransch. Det talas om ett livslångt lärande. Det ständiga lärandet bör också underlättas för dem med längre utbildning bakom sig.

Människor kan få nytt engagemang genom att vidareutbilda sig, kanske läsa tilläggsutbildningar för specialistkunskap. Att möjliggöra studier i ett annat land, läsa språk eller följa en utbildning på ett annat språk i Sverige kan öppna nya arbetsfält i en allt mer internationell värld. Omständigheter kan göra att man vill byta bransch. Människor kan också helt enkelt vilja fortsätta att bilda sig och fördjupa ett intresse efter några år i arbetslivet.

Det finns ekonomiska skäl till att sätta en gräns för hur länge en person kan ta del av studiemedelssystemet. Studiemedlet består till en del bidrag, till en del lån som ska återbetalas. Att sätta en gräns kan också vara ett sätt att motivera en person att avsluta sin utbildning och gå till arbete. Jag har förståelse för den tanken.

Jag menar dock att det måste finnas öppningar för finansiering av uppehälle möjliggjort av staten för vidareutbildning. En person som slagit i taket för antalet veckor med studiemedel bör exempelvis få chans till nytt studielån, särskilt om återbetalningen av tidigare lån skötts exemplariskt. Bedömningen av om nya lån ska ges bör förstås ta i beaktande att det är sannolikt att återbetalning sker. Det kan t.ex. vara rimligt att tillåten längd för ett nytt lån liknar reglerna som gäller för den som inte tidigare tagit studielån och att omfattningen därmed begränsas i tid till ett eller två år. Därutöver kan det tillkomma krav att det ska ha förflutit en viss tid sedan personen senast hade studiestöd.

Att införa ökad möjlighet till studielån ökar möjligheterna för vidareutbildning, specialisering och flexibilitet på arbetsmarknaden – också för dem med lång utbildning. Detta är en väg att främja vidareutbildning, och Sverige blir på så sätt starkare som kunskapsnation.

Stockholm den 27 oktober 2010

Karin Granbom Ellison (FP)